

Допоможіть підлітку уникнути сексуального онлайн-насильства або подолати його наслідки!

**Скануй,
аби поговорити**

**Опинившись у складній ситуації,
підлітки найбільше потребують
підтримки доброзичливого дорослого!**

Шановні дорослі! Якщо ваш підліток зазнав сексуального насильства в онлайні — дійте відповідально!

**Прийміть «своїх» підлітків такими, якими вони є,
підтримайте або допоможіть без жодних умов!**

⚡ Кібернасильство (cyberviolence) — використання комп'ютерних систем задля вчинення насильства, для сприяння його вчиненню чи погроз насильством щодо осіб, яке призводить (або може призвести) до завдання фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, та може передбачати використання вразливого становища, в якому перебуває особа (Рада Європи, 2018 рік).

Досліджуючи власне тіло, власну сексуальність, відчувши «перше справжнє кохання», іноді «заряди прикулю» або бажаючи «похизуватися» перед друзями, підлітки можуть добровільно робити різні світлинні еротичного характеру – нюдси (або «хтивки»), а також надсилати їх своїм партнерам чи партнеркам, друзям або знайомим. Такі дії називаються «секстинг».

Секстинг — добровільний обмін повідомленнями, світлинами чи відео сексуального характеру. Секстинг може бути частиною пізнання себе. В секстингу немає нічого поганого, якщо підлітки-партнери обмінюються будь-яким контентом добровільно і усвідомлено, за взаємною згодою.

Дорослий має бути готовим отримати відмову. Проте це означатиме, що підліток цінує особисті межі і має позитивний приклад дії за згодою.

Ознаки можливого вчинення сексуального онлайн-насильства стосовно підлітків:

- Х Емоційні ознаки** — тривожність, страх, замкненість, роздратованість.
- Х Поведінкові ознаки** — уникання гаджетів або соціальних мереж, порушення сну, проблеми з навчанням, таємничість щодо онлайн-активності.
- Х Фізичні ознаки** — постійна втома, часті скарги на різні соматичні прояви (головний біль, біль у животі тощо).
- Х Соціальні ознаки** — втрата інтересу до своїх хобі, підозрілі друзі та знайомі, уникання певних людей або місць.

В ситуації, коли підліток постраждав від сексуального онлайн-насилства, йому найбільше потрібно знову відчувати безпеку — отримати підтримку відповідального дорослого.

Спробуйте налагодити контакт з дитиною або звернутися до іншого дорослого, якому довіряє дитина!

Дотримуйтесь принципу безумовної довіри:

1. Звернення дитини – цілком достатня підстава для реагування зі сторони дорослого.
2. Слова дитини (особливо щодо насильства, зокрема сексуального) не мають братися під сумнів.
3. Віра до слів дитини існує, аж доки об'єктивними фактами або іншою перевіреною інформацією не буде доведено зворотнє.

Не варто брати під сумнів інформацію, яку повідомив підліток. Не варто самотійно її перевіряти. Варто без будь-яких умов повірити підлітку – адже він довірився саме вам!

Найпоширеніші види сексуального онлайн-насилюства

1. Поширення світлин чи відео сексуального характеру без згоди. Це означає, що фото/відео роблять або розсилають без згоди особи, яка на них зображена. Найпоширенішим випадком є «порнопомста» — розповсюдження зроблених спільно фото/відео інтимного характеру без згоди партнера, часто після завершення стосунків. Також до цього виду сексуальних онлайн-загроз належать «крипшоти» — фотографування жінки у публічному місці без її відома з отриманням фотографії із відверто сексуальним підтекстом та «апскертинг» — фотографування під спідницею особи без її дозволу.

2. Експлуатація, примус і погрози — коли хтось отримує погрози сексуального характеру в інтернеті, його/її примушують до сексуальної поведінки (онлайн) або шантажують сексуальними зображеннями, отриманими завдяки маніпуляціям і тиску. До цього виду також належить оголення дитини перед камерою в знаменитого (часто маніпулятивне або примусове) та погрози опублікувати сексуальні світлинки чи відео («сексуальне вимагання»).

3. Сексуальний булінг (цькування сексуального характеру) — ситуації, коли хтось постійно зазнає нападок, принизливого цькування, пліток сексуального змісту, що стимулюють сексуальні домагання онлайн і знущання сексуального характеру. Це може бути:

- a. розміщення і поширення в інтернеті пліток, вигадок/брехні, образливих коментарів про сексуальну поведінку дівчини (чи хлопця);
- b. злі анонімні жарту сексуального характеру для завдання шкоди репутації людини (наприклад, з фальшивих акаунтів);
- c. виготовлення і поширення «фотожаб» (змінених зображень) сексуального характеру;
- d. «доксинг» — публікація без згоди персональної інформації (наприклад, контактних даних)

Пам'ятаймо!
Постраждала особа НІКОЛИ не
винна в акті скоєного насильства!
Винен завжди КРИВДНИК
(той, хто вчинив насильство)!

Як діяти відповідальному дорослому?

1. Насамперед вислухайте без засудження та недовіри.
2. Заспокоїть підлітка, продемонструвавши власну щирю готовність допомогти і захистити.
3. Проаналізуйте потребу в екстреній медичній або психологічній допомозі – якщо вона потрібна, залучіть відповідних фахівців виключно за згодою підлітка.
4. Демонструйте готовність бути поруч, довіряйте їй і вірте в історію, яку розказала дитина.
5. Виважено обговоріть ситуацію і спільно напрацюйте план подальших дій.

**Замість того,
аби сварити
підлітка**

**Плануємо спільні
кроки до
розв'язання
проблеми**

Відповідальним дорослим може виявитися будь-хто – батьки, опікуни, педагоги, фахівці із соціальної роботи, друзі, просто знайомі.

Неважливо, чому підліток обрав саме Вас тим дорослим, якому він довіряє.

Важливо, аби Ви діяли відповідально – повірили і допомогли підлітку.

Затверджено засіданням кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка від 13 березня 2025 року

коментарями, які заохочують інших до сексуальних домагань («вона доступна», «вона переспала з багатьма у школі»);

е. «викриття», коли сексуальна орієнтація або гендерна ідентичність публічно оголошується в інтернеті без згоди людини;

ф. цькування через неприховану гендерну ідентичність чи сексуальну орієнтацію;

г. бодішеймінг — висміювання сексуального характеру через особливості тіла людини.

4. Небажана сексуалізація — отримання підлітком небажаних коментарів сексуального характеру до своїх фото чи відео, а також спонукання проти волі до розмов про сексуальне життя, та отримання небажаних еротичних чи порнографічних зображень.

Загрози сексуального характеру в інтернеті можуть мати багато різних проявів. Однак за будь-якої загрози відповідальний дорослий має:

- ✓ 1. Повірити в історію дитину;
- ✓ 2. Надати їй підтримку або допомогу;
- ✓ 3. Повідомити органи Національної Поліції за номером 102 або звернутись до місцевих Центрів соціальних служб або Служби у справах дітей.

Найважливішим чинником здорових стосунків у будь-якому віці, зокрема і в підлітковому, є наявність згоди.

Згода – це позитивна відповідь, дозвіл на що-небудь. Це взаємна домовленість та порозуміння. Це підтвердження чого-небудь, погодження з чимось. Це спільність поглядів та думок.

Будь-яка взаємодія, зокрема й у сексуальних стосунках, має відбуватись виключно за згодою. Якщо згода відсутня – така взаємодія стає сексуальним насильством.

В Україні вік сексуальної згоди (вік, починаючи з якого людина вважається спроможною дати інформовану згоду на сексуальні стосунки з іншою особою) – настає з 16 років. (ст. 155 ККУ)

Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з

Невіддільні ознаки наявності згоди:

1. Добровільність — згода надається виключно з доброї волі, без будь-якого примусу.
2. Усвідомленість — згода може бути надана виключно у стані свідомості. Особа, яка спить, не може надати згоду. Особа, яка перебуває у стані зміненої свідомості (під дією алкоголю чи психотропних речовин) не може надати згоду – така згода є недійсною.
3. Надана «тут і зараз» — згода надається на певну взаємодію у конкретний час і у певних умовах. Згода — це не абонемент на весь час стосунків. Згода має надаватися щоразу на кожну нову взаємодію.
4. Можливість відкликання — згоду можна у будь-який момент скасувати. Тільки сама людина найкраще знає, чого вона прагне у цей момент, і найкраще розуміє власне тіло. Тому будь-якої миті згода може бути відкликаною, а якщо дії не припиняються – тоді виникається насильство.
5. Конклюдентність — згода не потребує юридично оформлених документів. Згода може бути проявлена словами, жестами, мимікою, поглядами тощо. Головне, аби ці знаки були чітко й однаково зрозумілі обом партнерам/партнеркам.

Відсутність хоча б однієї з перелічених ознак свідчить, що згода на взаємодію відсутня. Відповідно, дія стає насильством.

Відповідальні дорослі можуть допомогти підлітку сформувати розуміння та повагу до згоди виключно власним прикладом, приймаючи важливість врахування думки партнера(ки). Контактуючи із підлітками, дорослим варто запитувати про будь-яку тактильну дію, перш ніж її зробити. Питання «Чи можу я тебе обійняти?» є проявом поваги до підлітка та до його особистих меж.

Будьте відповідальними дорослими!

**Допоможіть підлітку уникнути
сексуального онлайн-насилства
або подолати його наслідки!**

